

Juledag

Lukas 2.1-14

Min kollega, Marie Høgh, der også er klummeskribent på Kristeligt dagblad, skrev forleden at hun led af ansigtssult. Hendes pointe var ikke, at vi skulle lade være med at bruge de masker, som vi skal have på diverse steder og som skjuler meget af vores ansigt. Men hun trængte til at se øjne, der er sjælens vinduer. Men vores øjne er ligeså meget camoufleret i øjeblikket som vores maskebeklædte underansigt. Og det er ikke corona-krisens skyld. Problemet er at vi konstant ser ned i mobiltelefonens skærm. Vi ser ikke hinanden. Måske er der heller ingen ansigter i vores hjem denne jul, hvis vi sidder maskeløse, men med øjnene låst på en skærm. Jeg fortæller tit mine kirkegængere ved kirkens udgangsdør om mit vidunderlige barnebarn på tre år. De, der har voksne børnebørn smiler overbærende til mig og siger: Nyd det, når de er ni-ti år ser du dem ikke mere. De besøger dig med blikket hæftet på mobiltelefonen. I nogle arabiske lande skal kvinderne skjule deres ansigt i en burka. Foran øjnene er et net. Det bliver hævdet af nogle muslimer, at det er et udtryk for respekt for kvinden, fordi hun på den måde ikke kommer til at fremstå som et sexobjekt som mænd, navnlig mandlige politikere og journalister, får lyst til at tage på låret. Men det er noget sludder. Uden ansigt bliver vi ikke set. Det danske burkaforbud er en af de gode love vi har fået i nyere tid. Når jeg er i

supermarkederne i denne rædselsfulde coronatid, eller sidder i et tog eller en bus og jeg mærker en sult efter ansigter, har jeg en sang af digteren Benny Andersen i hovedet. Den hedder Mørkets sang og slutter med ordene: Vis mig dit ansigt før alt er forbi, så er vi alle til stede. Vi må have ansigter vi kan se, men vi må også have ansigter der ser os. Vi er først tilstede i denne her verden, når vi bliver set af hinanden og ser hinanden. Hvor bliver det skønt når maskerne forsvinder og hovederne forhåbentlig bliver løftet fra mobiltelefonerne. Hver gudstjeneste slutter af med en velsignelse, hvor blandt andet disse ord lyder: Herren lade sit ansigt lyse over dig. Vi ved godt hvordan Guds ansigt ser ud. Han sendte os den første jul for 2000 år siden Jesusbarnet, der blev født i stalden i Betlehem. Og han voksede op og viste med alt hvad han gjorde og sagde, at kærligheden er det vigtigste der findes. Der var ikke et eneste ord fra ham, ikke en eneste handling, der ikke udsprang af kærlighed. Og derfor ved vi, at Guds ansigt er mildt og kærligt og det lyser på os, så vi bliver set og elsket på trods af alle vores fejl. Læg mærke til at det hedder at lyse en velsignelse. Fra velsignelsen udgår lyset fra Guds milde ansigt. Men vi kan ikke nøjes med at Guds ansigt lyser på os. Vi må også lyse på hinanden med vores ansigter, så vi bliver tilstede for hinanden. Der er en anden mærkelig sult. Den hedder hudsult. Det er slemt at miste sin elskede. Også fordi man kommer til at savne, at der er et menneske der rører en. Min mor var enke i mange år. Hvis hun ikke havde haft sine børnebørn der omfavnede hende og rørte hende og sad

på skødet af hende, tror jeg hun var blevet åndeligt underernæret af hudsult. Danmark hører ikke til blandt de lande, der er plaget af hungersnød. Men jeg bilder ind at mange mennesker i Danmark sulter efter kærtegn, berøring, varm, blød hud. Og navnlig i denne tid, hvor vi på grund af coronaen ikke kan røre hinanden, omfavne vores børn, lægge en beroligende hånd på en andens hånd, give et langt og fast håndtryk. Gud kunne have været forblevet den fjerne Gud. En abstraktion, en filosofi om godhed og kærlighed, et moralkodeks, en tåge. Men julenat for 2000 år siden blev han kød i Jesus. Jeg aner ikke om der er noget, der hedder religiøs hudsult. Men jeg elsker den kristne tro, fordi der er kød og hud og berøring i den. I kristendommen er der ligeså meget fokus på vores krop som vores sjæl. Ord er ikke nok. Der må også kød på ordet. Jesus kunne ikke nøjes med at prædike for os. Han måtte røre os og helbrede vores kroppe og spise med os og lægge sine hænder på os og opstå fra de døde med hud, hår, krop og sjæl. Det er ikke underligt at de lande i verden, der har mest fokus på sundhed, velfærd og sociale gode forhold er kristne lande. Og derfor er det så tamt at følge sin kirkes gudstjenester på fjernsynet eller hjemmesiden eller facebook. Vi er nemlig kroppe og vi må op i kirken og fejre jul, hvis det er sundhedsmæssigt forsvarligt. Vores baller må mærke de hårde træbænke, vores hænder må gribe efter alterbægerets kolde stilk, vores næser indsnuse den sælsomme duft af protestantisk kirke. Ligesom der er hudsult i denne coronatid efter at røre de mennesker, som vi ikke kan

komme til at røre på grund af de mange gode coronaråd vi har fået, og ligesom der er hudsult i mange ægteskaber fordi berøringen er gået i stå, er der også en religiøs hudsult i os. Vi skal holde afstand. Vi skal undgå hinanden. Men vi skal ikke holde afstand til Gud eller undgå det evige. Et af de allerstærkeste steder i det Nye Testamente er der, hvor Jesus siger til Peter: "Da du var ung bandt du selv op om dig og gik, hvorhen du ville, men når du bliver gammel, skal du strække dine arme ud, og en anden skal binde op om dig og føre dig hen, hvor du ikke vil". Det er skriftsted der ikke handler om alderdom og plejehjem. Det handler om hengivelse. Vi skal give slip. Vi skal lade os føre af Kristus. Vi skal overgive os til kærligheden. Vi skal hengive os fuldstændig til det glædelige budskab, at Jesus er kommet til os. Og når vi gør det, vil julens budskab røre os på krop og sjæl, så vi mærker Guds milde ansigt lyse varmt på os som et kærtegn fra evigheden. Glædelig jul og Gud i vold. Amen

Juleaften

Lukas 2.1-14

Kære menighed. Jeg savner jer, gosh hvor jeg savner jer, og ville have ønsket vi alle kunne have været her i kirken i dag som vi plejer. Jeg siger

jer. Det at holde gudstjeneste i en tom kirke som vi gør nu er som at drikke en julevin uden alkohol eller en kop kaffe uden koffein. Det er helt forfærdeligt at kirkerne har måtte lukke i aften på grund af corona. Og så brat. Jeg fik beskeden om nedlukningen sent i går aftes. Men det er det bedste for os alle og beslutningen skulle have været truffet længe før. Men kirkelige myndigheder har det med at nøle. Og så må det siges, at det er bedre at coronaen lukker kirken ned et par dage end det var ateismen eller islam eller noget helt tredje der havde fået vores kirker til at lukke for altid. Der er skrevet en julesang i 1849 af Peter Faber. Den hedder "Sikken voldsom trængsel og alarm". Vi gyser i øjeblikket en anelse når vi synger den. Trængsel er blevet et ord man bliver bange for at høre, fordi det er blevet synonymt med coronasmitte. Det passer fint, at Peter Faber sætter alarm bagefter. Alle vores alarmklokker tændes i denne jul ved voldsom trængsel. På en mærkelig måde er der i år adskillige forhold i julefortællingen om Jesus' fødsel, der er kommet til passe på vores coronajul. Da Maria og Josef ankom til Betlehem var alle fortidens bed & breakfast, airbnb og hoteller optaget. Der står i teksten: "for der var ikke plads til dem i herberget". Og hvad oplever vi i denne jul? Pladsmangel. Der er ikke plads til folk på restauranter og barer og storcentre. De er lukket. Der er ikke plads i teatrene. Nøglen er drejet om. Der er snart ikke plads til de alvorligt syge på nogle af de københavnske hospitaler. Og så er der ikke plads til folk i kirken. Maria og Josef fandt en løsning på pladsproblemet. De gik

ind i en stald. Der kom Jesus til verden. Vi kan også finde midlertidige staldløsninger denne jul både hvad angår at få hørt julebudskabet. Men også hvad angår den måde vi år skal feste i vores private hjem for Jesus ankomst til vores verden og passe på med at holde afstand osv. hvis vi har gæster. Mit arbejde som præst begyndte med, at jeg i Kisserup skulle begrave en der ikke var medlem af folkekirken. Det sagde jeg ja til - grønskolling som jeg var. I dag ville jeg ikke have gjort det. Man skal tage folks beslutninger alvorligt. Der skal være en konsekvens af at melde sig ud af folkekirken. Men jeg gjorde det dengang ud fra betragtningen, at der ikke er pladsreservation i himlen via folkekirken. Og det holder jeg fast ved. Det er godt at kunne tro denne juleaften, hvor pladserne i samfundet og kirken er stærkt reduceret, at Gud kom til os den første jul for at skaffe os en plads i evigheden. Men også godt at vide, at der i hans hjerte altid er plads til os. For den der tror, står Gudsriget åben selv i en nedlukningstid. Her gælder ingen coronarestriktioner. Jeg vil bede Therese, vores kirkesanger om at synge det sidste vers af julesangen "Sikken voldsom trængsel og alarm". Vi skal lige have nogle ord genopfrisket..... Lagde I mærke til linjen: "Rør blot ikke ved min gamle jul". Ordet røre kan forstås på to måder. Dels som noget fysisk og dels som noget mentalt. I denne jul er der ikke meget vi må røre. Siden marts har der været restriktioner på at røre andres hænder, på at omfavne, på at kramme. I julesangen Højt for træets grønne top står der: Læg nu smukt din hånd i min, ikke rør ved

den rosin. Men det er ikke kun rosinen vi ikke må røre i øjeblikket. Vi må heller ikke røre hinandens hænder. Der skulle have stået: Fjern nu straks din hånd fra min. Ikke rør ved den rosin. Men i en tid hvor vi ikke må røre, i alt fald ikke røre alt for meget, kan vi glæde os over at Gud rørte os den første jul ved at blive menneske i Jesus og at han fortsat rører os med sit ord, hvis vi præster ellers kan finde ud af at lave en ordentlig juleprædiken. Men vi kan også forstå ordene "rør ikke ved min gamle jul" på en anden måde. Der må ikke pilles ved vores juletraditioner. Alt skal være som det altid har været. Men vi ændrer hele tiden på vores traditioner. Vi gifter os. Ægtefællen er vant til at spise and juleaften og vi selv spiser flæskesteg. Kompromiset er at der kommer både andesteg og flæskesteg på bordet. Så træder en svigersøn ind i familien. I hans familie er de så barbariske at de spiser medisterpølse. Så der kommer der and, flæskesteg og medisterpølse på julebordet. Så gifter datteren sig med en japaner og så skal der sushi ved siden af andestegen, flæskestegen og medisteren. Selvfølgelig skal der røres ved vores juletraditioner hvis vi kan glæde hinanden med nogle ændringer. Julen er ikke urørlig. Forfatteren Leif Panduro skrev bogen: rend mig i traditionerne. Og vi trænger til at rende os i julens traditioner. Er det virkelig en god tradition at gå helt amok med gaveindkøbene? Er det en fantastisk tradition at holde alle de drukjulefrokoster, hvor vi mænd ender med at tage en eller anden kvinde på låret, så vi bagefter skal stå grædende foran et kamera og sige

undskyld og oven i købet miste vores gode job? Er det virkelig så smuk en tradition, at maden og juletræet og alt muligt andet skal være så superperfekt at man er helt udkørt i dagene op til festen for Jesus fødsel? Julen i år, hvor vi måske ikke kan se nogle af vores kære og hvor vi måske ikke har nået at få købt alt det vi ville inden storcentrene lukkede ned, giver os en chance for at gennemgå vores juletraditioner kritisk og se om der er traditioner der hindrer, at vi lægger mærke til at vi holder festen fordi Jesus blev født i Betlehem. Der er så meget der blevet anderledes på grund af den forfærdelige coronapandemi vi er midt i. Men lad os bruge den anderledes jul til at gøre denne jul og fremtidige jul mere centreret om nærvær og åndelighed. Selv om Peter Faber skriver: rør blot ikke ved min gamle jul, tillader jeg mig at sige: Rør, rør, rør blot ved vores gamle jul, så den bliver mere fokuseret på at Gud er blevet menneske i Jesus og mere fokuseret på ro fordybelse og inderlighed. Glædelig jul og Gud i vold. Amen

